

Disput. Jur. de Judiciis. Tit. III.

libr. 2. variar. resolut. resolutione 83. ex num. 1. In rebus autem mariti pro debito uxoris executio fieri non potest, quemadmodum è contra neque in rebus uxoris pro debito mariti, Rub. & per rotum, Cod. ne uxori pro mariò, vel maritus pro uxore; unus enim pro alterius debito non obligatur,

12 Dico quartò: pro debito uxoris legitimè contrahendo constante matrimonio non potest fieri executio in bonis dotalibus, aut eorum fructibus, posset tamen fieri in parafernalibus. Primam conclusionis partem tradunt Guido Papa dicta decif. 447. num. 2. Cartar. decif. 34. num. 9. Faber lib. 4. Cod. tit. 8. definit. 1. Ricc. collect. 386. & collect. 1448. Peregrin. de jure fisci, lib. 5. tit. 1. numer. 118. Thefaurus libr. 4. question. forens. quest. 3. Syntagmat. commun. opinion. libr. 7. titul. 15. num. 56. Amatus libr. 1. variar. resolut. refol. 45. num. 24.

13 Dixi pro debito legitimè contracto, quoniam uxor, constante matrimonio, iuxta statuta multarum provinciarum non potest contrahere sine consensu, & licentia mariti, ut testatur Tiraquellus in leges connubiales, gloss. 4. ex n. 12. & gloss. 5. ex num. 1. & ibi num. 4. referit diversa eiusmodi statuta, Caffanauis in consuetud. Burgund. Rubric. 4. §. 1. etiam si de jure civili contrarium statuebatur, ut nota Tiraquellus in dict. gloss. 8. num. 5. Id statuitur de jure Castella in l. 1. & 2. tit. 3. lib. 5. Recopil. qua est leg. 54. & 55. Tauri, quibus decernitur, ne mulier nupta possit sine licentia mariti contrahere, & notant Doctores Hispani, Joann. Lupus in repetit. Rubric. de donat. inter §. 68, ex num. 1. Rodericus Suarez in leg. 13. Titulo, de las dudas, lib. 3. fori, Menchaca question. usfrequentum, lib. 1. cap. 10. ex num. 1. & cap. 11. 12. & 13. Baeza de nos meliorand. cap. 11. ex num. 48. Lata in leg. si quis à liberis §. ex his, num. 266. ff. de liber. agnoscend. præter Scribentes ad eas leges. Et in l. 4 & 6. eodem tit. 3. lib. 5. Recopilat. que sunt leg. 57. & 59. Tauri, conceditur iudici, ut possit cum causa cognitione, aut compellere matrimonium renuentem ad dandam uxori licentiam contrahendi, aut si dare nolit, aut non possit propter absentiam, aut fuorem ipse illam det, quod procedit ex ratione à nobis traditam. 1. disput. 2. n. 212. & hoc eodem titul. disput. 3. num. 3. Igitur, ut ad rem deveniamus, si contractus mulieris sit illegitimus, & sine licentia mariti in illis locis in quibus licentia requiriatur, nullam producit obligacionem, immo neque illi potest accedere fidejussor, ut pluribus prosequitur Tiraquellus ubi supra dict. gloss. 4. & sic dubium non est, pro tali contractu executionem fieri non posse. De isto igitur contractu proposita conclusio non agit, sed de contractu legitimo facto cum licentia mariti, in quo veratur difficultas.

14 Predicta autem conclusio quoad primam partem probatur, quia mulier constante matrimonio contrahendo, etiam si contractus sit validus quoad sui præjudicium, non potest nocere marito, eique præjudicare quoad dominum & ejus fructus illi assignata pro oneribus matrimonii supportandis, leg. si predium 23. Cod. de iur. dor. l. constante 21. Cod. de donation, cum interea maritus sit dominus dotalium, l. doce ancillam 9. Cod. de rei vendicat. Neque dicas præjudicare sibi maritum, qui licentiam contrahendo dedit uxori, per quam redditio valido contractu poterit executioni mandari in rebus dotalibus, & earum fructibus, idque damnum sibi maritum imputare debere, qui potuit licentiam non dare. Quoniam licentia se obligandi simpliciter uxori data a marito, cum habeat effectum, ut contractus valeat, ut illi possit accedere fidejussor, ut possit executioni mandari super aliis rebus uxoris extra dotalibus, & ipsi uxori operetur præjudicium, non verò ut vir ipse sibi paret præjudicium, ad quem effectum producendum opus erat expresso consensu obligandi dorem, aut fructus ejus. Iste enim effectus sunt diversi, & unus ex alio non infertur, & in renunciacionibus juris proprii requiritur expressio, aut quod exprimatur aliquid, quod habeat necessariam connexionem cum facili renunciato, ut dixi titul. 1. disput. 2. num. 138. Idque quavis non ita clarè norasse videatur Azevedus in l. 3. num. 6. tit. 3. lib. 5. Recopilat. qui allegat in eamdem Cifuentes, & Campezius. Facit doctrina Tiraquelli in dicta gloss. 5. num. 198. & nos inferius uberioris explicabimus, disput. 23. Ester autem optimis caurela, ut dum vir uxori licentiam contrahendo concedit, explicit, id efficeret citra sui præjudicium quoad bona dotalia, & eorum fructus.

15 Quoad secundam verò partem, posse, inquam, fieri

executionem pro debito mulieris in paraphernalibus, videtur notum ex ipsis terminis. Nam debitum uxoris ex bonis ejus solvendum est, & in eis facienda est executio, ubi non versatur præjudicium tertii, videlicet mariti. Bona autem paraphernalia sunt uxoris nullo alligata vinculo in beneficium mariti. Ergo in illis potest fieri executio.

16 Amplia predictam quartam conclusionem, ut procedat in debito ex delicto per uxorem perpetrato constante matrimonio, nam neque per delictum uxor potest præjudicare marito, neque condemnatio uxor erit execuenda in bonis dotalibus, aut fructibus doris constante matrimonio. Ratio est, quia qui contrahendo non potest alteri præjudicare, non potest eidem præjudicare delinquendo, leg. si filius 3. Cod. de bonis proscript. Antonius Gomez in leg. 40. Tauri num. 91. in principio. Tiraquellus in leg. communib. gloss. 5. num. 156. Molina de primogenitis lib. 4. cap. 11. num. 7. & 18. Rojas de successione lib. 7. num. 60. Facinac. in prax. crimin. quest. 24. num. 5. in fin. Peregrinus de jur. fisci, lib. 5. tit. 1. num. 90. & ex num. 99. cum plurimi omisis.

Sublimata prima predictam ampliationem, ut non procedat in illis quinque delictis, quia referit leg. quinque legibus 3. ff. de bon. damnat, ob quorum condemnationes executionem patiuntur bona dotalia uxoris, necum fructus eorum; qui textus probans hanc exceptionem firmat regulam in contrarium, leg. nam quod liquid. 4. §. ultim. ff. de pñ. legaz. cum vulgaris, notarie Bartolus, Bald. Angel. Paul. Alexand. Jafon, & ceteri allegati sup. num. 2. Joann. Lupus in l. 78. Tauri num. 1. Joann. Antonius de Nigris ad Capitula Regni Neapol. in capit. Item statuimus, quod si forte 133. ex num. 6.

Sublimata secundum de Castella, iuxta quod pro 18 quolibet delicto commissio à muliere, pro quo sit bonorum confiscatio etiam extra illa quinque, aut etiam condemnatio pecunaria, mulier patitur executionem in bonis dotalibus, & ea amittunt tam uxor, quam vir constante matrimonio. Ita statuitur in leg. 78. Tauri, qua est leg. 11. tit. 9. lib. 5. Recopil. ubi notat Azevedus num. 5. qui alias allegat, animadverterat Anton. Gomez in dict. leg. 78. Tauri num. 2.

Dico quinto: pro debito communis viri, & uxoris non potest fieri executio in rebus dotalibus insolidum. Ita sentiunt Baldus in l. de maritorum 2. num. 10. & 11. Salicetus num. 5. Cod. ne uxori pro marito, Baldus Novellus de dote, 7. par. priv. 18. Rebuffus rom. 1. in Constat. Regni tractat. de litteris obligat. art. 2. gloss. unica, num. 99. Gamma decif. 200. Barbosa in l. si constante 25. in principio. num. 49. & 50. ff. solutio matrim. Ratio est, quia nos non potest alienari, etiam de consensu uxoris, leg. si predium, Cod. de jure dor. leg. 1. ff. de fund. dote. Ergo nec jure pignoris capi. Secundo, quoniam obligationis executio fieri debet in bonis debitorum. Ergo pro debito communis viri, & uxoris debet fieri executio in bonis communibus: res autem dotalia non sunt communes. Ergo in eis non debet fieri executio insolidum pro debito communis.

Ex qua conclusione inferitur, non posse etiam in fructibus rerum dotalium fieri executionem pro debito communis insolidum. Ratio est, quia fructus rerum dotalium sunt mariti, & ad illum solum pertinent, d. leg. dotes fructus 8. in principio. ff. de jure dor. l. pro oneribus 20. Cod. eodem titulo. Ergo in eis non poterit fieri executio insolidum pro debito communis viri, & uxoris.

In subdum autem, & non existentibus aliis bonis fieri executio in dote pro parte debiti ad uxorem pertinente, & in fructibus rerum dotalium pro parte debiti pertinente ad maritum. Probat textus in l. omne as alienum 27. ff. pro socio, leg. cum duo 2. l. eamdem 9. §. cum duo, l. reis 11. §. cum tabulis, ff. de duobus reis. Melior textus de jure Castella in leg. 8. tit. 9. lib. 5. Recopilat. notant Joannes Lupus in Rubrica de donatione inter. §. 66. num. 2. Gamma decif. 86. num. 1. & decif. 366. num. 3. Barbosa ubi supra, qui plures referit.

Limita predictam illationem, ut non procedat in illis 22 provinciis, in quibus inter maritum & uxorem contrahitur simul cum matrimonio societas honorum, aut lucrorum qualitorum constante matrimonio, nam in illis ex lucris constante matrimonio quæstus, ac per consequens ex fructibus solvenda sunt debita communia, & in eis pro ejusmodi debitis erit facienda insolidum executio. Id observari debet in Castella, ubi conjugibus acqui-
queruntur pro medietate omnia bona constante matrimonio.

Disputatio X X.

quæstus, inter quæ numerandi sunt fructus honorum dotalium, & aliorum quorumque, iuxta l. 2. 3. 4. 5. 6. & 8. tit. 9. lib. 5. Recop. ad quas notant Azevedus, & Matienzus, & Taurista in l. 14. & 53. Tauri, Joannes Garcia tract. de conjugali aquestu ex num. 97. & ex num. 149.

23 Declara predictam limitationem, ut si mulier renuncie lucris quæstis constante matrimonio non sit obligata ad solutionem debitorum contractorum à marito constante matrimonio, ut statuitur in l. 60. Tauri, qua est leg. 9. tit. 9. lib. 5. Recopil. ad quam notarunt Matienzus, & Azevedus. Joannes Lupus in Rubrica de donatione inter. §. 66. num. 3. Joannes Garcia de conjugali aquestu num. 148. cum sequentibus, & num. 155. cum sequentibus. Hoc tamen debet intelligi de debitis à solo marito contractis, nam si debitum esset verè uxori commune cum marito, non posset execusari à solutione partis ipsam tangentis ob renunciationem lucrorum quæstorum constante matrimonio,

SUMMA DISPUTATIONIS VIGESIMA.

1 Obligatio filii non est execuenda in jure, quod habet, ut alatur à patre.

Jus alimentorum non posset cedi, nec vendi, nec jure pignoris capi, aut quovis modo in alium transfrui, ib.

2 Illa non possum cedi, quod ad heredes non transfrui. Jus alimentorum finitur morte, ibid.

3 Quories competit jus aliquad ratione alicujus qualitatatis intransmissibili, illud in alium transmitti non potest. Jus patroni ad alimenta percipienda ab Ecclesia non ceditur, ibid.

Jus prelationis, quod habet dominus directus in re emphatica, vel feudal, non potest cedi, aut transfrui non translato dominio directo, ibid.

Jus congrui non potest cedi sine dominio domus vicinie, ibid.

Jus retractus ratione consanguinitatis cedi non potest, ib.

4 Pro debito parris non potest fieri executio in alimentis prebandis à filio.

5 In legitima debita filio à patre post mortem, non potest fieri executio pro debito filii, aut condemnatione criminali.

Pater dum vivit, non debet filio legitimam, ib.

6 Pro debito filii non potest fieri executio in bonis filii, quorum ususfructus ad patrem pertinet.

Quis non potest contrahendo præjudicare alteri, non potest etiam delinquendo, ib.

7 In alimentis præteritus filio debitis potest fieri executio.

8 Quomodo ususfructus cedi non potest, neque majoratus, aut fideicommissum non vocato, commoditas frumentorum cedi potest, & in ea poterit fieri executio.

D I S P U T A T I O X X.

Utrum executio possit fieri contra filium in alimentis praestans à patre.

1 R Espondendum est, condemnationem filio factam, aut obligationem ab eo contractam, non posse executioni mandari in jure illo, quod habet, ut alatur à patre, iuxta leg. si quis à liberis 5. in principio, & per totam, ff. de liber. agnoscend. neque illud jus possit jure pignoris capi in executionem judicati, aut obligationis garantigie. Ita sentit Bossius diversorum tractatu, titulo de bonorum publicatione, n. 72. Speculator lib. 2. titulo de executione sententia, §. sequitur, num. 11. Nellus de Bannitis, 1. part. 2. tempor. num. 36. Surdus conf. 269. num. 13. volum. 2. Probatur, quia jus alimentorum, quod habet filius, cedi non potest, neque in alium transfrui. Ergo neque jure pignoris capi, neque vendi, & per consequens non potest in eo fieri executio, quæ perficitur venditione pignoris, & translatione ejus in creditore, vel alium emporem. Antecedens probatur ex doctrina Bartoli in leg. 15. cui 11. ff. de alimentis, & cibis, legaz. ubi ait, speciale esse in alimentis, ut facta bonorum publicatione, non transeat in Fiscum legatum alimentorum damnato reliquit, iuxta l. in metallum 12. ff. de jure Fisci, & Salicetus in l. si adempis 5. C. de sentent. passis, ait, speciale esse in alimentis, ut actions pro eis competentes non transeant in Fiscum, quia etiam damnatis alimenta legari possunt, iuxta leg. si in metallum 3. ff. de iis, que pro non script. habent. Caballus resolutione cent. 3. cas. 222. ex n. 1. Magonius decif. Lucens. 84. num. 19. Et quia hoc legatum persona cohæret, capiis

diminutione non extinguitur, l. legatum 10. ff. de capit.

diminut. ubi notat gloss. scholio 2. & jus alimentorum

praestandorum cedi non posse, neque in alium transfrui,

tradiderunt expresse idem Bartoli in leg. cum Tito 55. ff. ad leg. Falcid. Baldus in leg. 1. num. 7. verscul. Modo

quero, C. de privileg. dot. Jason in leg. si constante 25.

in principio, num. 234. ff. solut. marim. quod probant ex l. dominus 64. §. ultim. ff. de usufruct. Fabianus de Monte

de empt. & vendit. quest. 4. principali, ex num. 53. Baldus Novellus de dote, part. 12. num. 26. Tiraquell. de retratul lignat. §. 26. gloss. 1. num. 75. Lara in l. si quis à liberis, §. parent. num. 73. ff. de liber. agnosc. Surdus de alimentis, §. 8. tit. 8. privil. 55. ex num. 4. & privil. 59. ex num. 14. & d. conf. 269. num. 13. Hondeodus conf. 95. num. 7. volum. 1. Facit quod Panormitanus in capite preterea 23. num. 11. de jure patron. ait, jus quod habet patronus precepidi alimenta, aut honores ab Ecclesia, non posse cedi, vendi, aut in alium transfrui.

Ratio est, quia illa cedi non possunt, quæ non transmittuntur ad hæredes, leg. ex pluribus 43. ff. de administr. tut. ibi Bart. Tiraquell. d. §. 26. n. 47. qui plures allegar, Caenolus in l. 2. num. 38. C. de pat. in. empt. Barbosa in lege quia tale 14. num. 22. & in leg. post dotem 41. num. 57. ff. solut. marim. At jus alimentorum non transmittitur in hæredem, sed persona cohæret, & finitur morte ejus, cui alimenta debentur, l. iam bi 8. §. modus ff. de translati. d. leg. dominus 64. §. ult. ff. de usufruct. l. Firmo 26. in fin. ff. quando dies leg. odat. Doctores in l. 1. C. de legaz. Bart. in l. Stichum, aut Pamphilum 16. num. 2. in fin. ff. de verborum obligat. Baldus in leg. si ita expressum 68. in fin. ff. de cond. & demonfr. & in Autb. cui relatum, num. 23. Cod. de indic. vidu. toll. & in l. cum in libris ultima, num. 17. C. de hered. infit. Alex. conf. 18. n. 17. lib. 5. Dec. conf. 311. num. 3. Cephalus conf. 158. n. 3. lib. 2. & conf. 399. n. 12. lib. 3. Tiraquell. in tract. primogenitorum, quest. 74. n. 6. Lara in l. si quis à liberis, §. idem rescript. num. 76. & in §. item rescriptum, num. 17. ff. de liber. agnosc. Simon de Pratis de interpretat. ultimar. volum. lib. 4. interpret. 3. dub. 3. & ultima solut. 8. ex num. 8. Surdus de alimentis, tit. 5. quest. 1. ex num. 1. & ex Neapolitanis gloss. in Conf. Comitibus, versculo. Predicita autem, & ibidem Isernia, §. multo fortius, versic. Numquid, Afflictis ibidem, n. 14. Rubrica 18. lib. 3. Franchis decif. 686. num. 3.

Et universum quando jus competit ratione alicujus qualitatibus, que ex natura sua in alium transfrui non potest, ipsum jus in illa qualitate fundatur, & illi adhuc transfrui non potest, aut cessione, aut successione. Ita jus alendi passivum, quod oritur ex qualitate filiationis, non transfrui in alium, quia filiation, ex qua oritur, non potest transfrui. Jus patroni ad alimenta percipienda ab Ecclesia patronata non ceditur, quia est annexum juri patronum, quod remanet in patrono, & non potest ab eo abdicari. Jus prelationis, quod habet dominus directus in re emphatica, vel feudal, non potest cedi, aut transfrui non translato dominio directo, ex quo oritur. Jus congrui, quod oritur ex dominio domus vicinie, non potest in alium transfrui non translato dominio domus vicinie. Jus retractus, quod competit ratione consanguinitatis, non potest cedi in alium, quia consanguinitas non potest in alium transfrui. Tractat late Tiraquellus, plarinus exemplis adductis, de retratul consanguineorum, dicto §. 26. glossa 1. ex num. 40. ubi agit de iis, quæ cedi non possunt, & in alium transfrui, & Surdus conf. 205. ex num. 21. lib. 2. & rufus idem Tiraquellus in d. §. 26. gloss. 3. ex n. 1. commemorat e contra, quanam cedi possint, & in alium transfrui.

Amplia primò predictam resolutionem, ut pro debito patri non possit fieri executio in alimentis praestans à filio, aut con-

vit, ita expendere, aut fortuito pendere, ut nihil filio relinquat, quod cedat lucro creditorum ejus. Ampliacionem amplectuntur Joannes Lupus in repetit. capit. per verias, notab. 3. §. 23. num. 14. de donat. inter. Covarruvias lib. 2. variarum cap. 8. num. 7. Lata in leg. si quis à liberis, §. item rescriptum, num. 15. & 16. ff. de liber. agnos. Duenas regul. 356. Gutierrez in repetit. capitul. quoniam pugnatum, in principio, verb. Quamvis pugnatum, num. 21. de post. in 6. & in repetit. §. sūi, ex num. 89. & 90. institut. de hereditate. qualit. & differ. Sanchez operis moralis lib. 2. cap. 15. quod ultima, ex num. 19. Crassus de successione lib. 1. §. legistima, quod 12. num. 1. & 2. Bossius divers. tract. titulus de bonorum publicatione, num. 27. Peregrinus de fideicommiss. art. 36. num. 14. & 15. & de jure fisci, lib. 5. tit. 1. num. 37. & 133. Surdus dec. 167. ex n. 1. & de alimento, tit. 8. privil. 26. ex num. 1. privil. 77. n. 7. privil. 88. n. 3. Ricc. collect. 665. Farin. cons. 206. lib. 3. Merlin. de legitima, lib. 3. tit. 1. quod 33. ex num. 1.

6 Amplia tertio, ut nec etiam possit fieri executo in bonis filii, quorum usus fructus ad patrem pertinet pro condemnatione filio facta, aut eius obligatione, iuxta l. ultimam, §. filii autem, C. de bon. qua lib. Ita sentit Bartol. in leg. si finita 15. si de veligibus, n. 12. Alexand. ex num. 44. ff. de damn. infecto, Roder. Suarez in l. post rem in casu, seu notabilis 13. ff. de re judicat. & ad eum locum Valdes, Antonius Gomez tom. 2. variarum cap. 13. ex num. 13. cum 14. & sequentibus. Menochius de recuperand. possit. remed. 9. ex num. 65. ubi memini. contraria opinionis, & satisfacit ejus fundamentis. Mendez in leg. cum oportet, num. 85. Cod. de bon. que liber. Sanchez operis moralis lib. 2. cap. 15. quod 2. ex num. 9. ubi copiosè allegat. Peregrin. de jure fisci, lib. 5. tit. 1. ex num. 128. Farin. in prax. criminal. quod 24. ex num. 5. & decision. criminis. ex num. 1. Janinus de citatione reali, lib. 2. cap. 11. n. 38. Julius Clarus lib. 5. sentent. §. fin. quod 78. num. 12. & quod 86. num. 3. Azeved. in l. 3. ex num. 134. ex l. 10. lib. 4. Recopilar. Ratio est, quia qui contrahendo alii prejudicare non potest, non potest eidem prejudicare delinquendo, ut dicebam disputat. precedentis, num. 16. quia cum quid una via prohibetur alieui, ad id alia non debet admitti, cap. cum quid 84. de reg. jur. in 6. Filius autem contrahendo non potest prejudicare patri in adversitate, quorum usumfructum habet, d. leg. ultim. §. filii autem, ubi prohibetur filio alienatio bonorum, in quibus pater haber usumfructum, quae alienatio non solum prohibetur favore filii, sed etiam patre, ut animadverterunt Menochius, & Mendez, ubi supra.

7 Eadem tamen resolutionem limita primò, ut non procedat in aliamento prateritis filio debitis, nam in eis poterit fieri executio. Quoniam & hoc cedi possunt, & in aliis transferri, & transmittuntur ad harendem, leg. uti frui 5. §. fin. ff. si ususfruct. per. l. fructus 34. §. bac ratione in fin. ff. de rei vendicat. Gigas de pensionibus, quod 52. n. 5. Lata in leg. si quis à liberis, §. si quis ex his n. 140. ff. de liber. agnos. Hanc limitationem tradit Surdus de alimento, tit. 8. privileg. 55. num. 10. vers. Nostra autem.

8 Secundò declara supradicta, ut quamvis usumfructus cedi non possit alii, quam domino, nam cedendo eum extraneo, nihil agitur, §. item finitur, instant. de usumfructu leg. si ususfructus 67. ff. de jur. dot. Tiraquellus de retratu lignagier, d. 26. gloss. 1. num. 46. neque fideicommissum, aut majoratus in non vocatum cedi possit, posse tamē cedi, & in aliis transferri commodi tam usumfructus, fideicommissi, aut majoratus, que multum differt à jure ipso, juxta recte notata à Cavalc. de ususfructu mulieri relatio, cap. 2. ex num. 182. Peregrino de fideicommiss. artic. 45. num. 9. & in effectu non est aliud, quam venditio, vel alienatio fructuum fideicommissi, aut majoratus, aut percipiendum ab usumfructario, nota Joann. Antonius Trigona singulari. num. 6. & in hac commodi poterit fieri executio, & judicialis venditio, quemadmodum posset eadem commoditas transferri in aliis per voluntariam extrajudicalem venditionem, ut dixi post plurimos, quos reculi hoc codem titulo disput. 1. num. 20.

SUMMA DISPUTATIONIS VIGESIMA-E- PRIMA.

1 Multum interest inter venditionem factam à debito, & factam à creditore jure creditoris, & redditus ratio discriminis. Diversi effectus orti ex isto discrimine remissio, ib.

- 2 Quid sit vendere rem jure creditoris.
- 3 Cum res instantibus creditoribus venditur à judece, dubium est, an sit censenda vendi à debito, an à creditoribus jure creditoris.
- 4 Censendum est, rem vendi à debito, qui senserint. Factum judicis senseri factum partis, ibid.
- 5 Quod facit creditor circa venditionem pugnoris, facit tamquam procurator debitoris.
- 6 Contraria sententia fuit aliorum, credentium, quando pugnus venditur à judece instantibus creditoribus vendi pugnus à creditore primo, jure creditoris.
- 7 Creditores deducendo in judicium suam actionem, non faciunt conditionem suam deterioriem.
- 8 Utilius est creditoribus, quod res vendatur ab ipsis jure creditoris, quād quod vendatur à debito, ib.
- 9 Terria sententia & conciliatio illiarum primarum, quod res vendatur jure creditoris, & à debito quoad quedam, & ab utroque, prior, & amplectenda. Opinio distinguens prævalere debet inter alias extremitate disperantes, ibid.
- 10 Quoties pugnus venditur sub hasta ad instantiam primi creditoris, excludantur posteriores à jure offerendi.
- 11 Limitationes ejusdem, remissio.

D I S P U T A T I O X X I .

Utrum venditione pugnorum captorum in causam judicati sub hasta, mandato judicis, instante creditore, vel pluribus creditoribus, censenda sit fieri à debito, an à creditore jure creditoris?

M Agnum versatur discrimen inter alienationem, aut venditionem, vel dationem insolutum pugnori factam à debito, & venditionem, aut dationem insolutum ejusdem pugnori factam à creditore jure creditoris, ex quo discrimine oriuntur diversi effectus notati digni, ut animadverterunt Doctores, iuxta text. in l. cum prior 3. ff. de distract. pugn. & in leg. 1. & 2. Cod. si antiquior. creditor. pugn. vendider. Nam venditione, vel insolutum datione pugnori à debito facta, etiam creditori priori, remanet salvum posterioribus creditoribus jus pugnori, & jus offerendi, auferendique pugnus haec via à primo possidente, l. se pugn. 4. C. de evit. Si vero venditio, aut alienatio fiat à creditore jure creditoris, dum ille est prius creditor, resolvitur jus pugnori posteriorum creditorum, & sic non competit jus offerendi, ut statuit in d. l. cum prior, & in d. l. 1. C. si antiquior. cred. pugn. vendid. & in leg. qui à creditore 18. C. de distract. pugn. & notant Doctores in d. leg. 1. Baldus conf. 25. in questione vertente n. 4. vol. 1. Fulgos. conf. 126. quidam nomine, n. 1. vers. in negorio, Negufant. de pugn. 5. part. membr. 3. 1. part. ex n. 4. qui limitat hanc conclusionem septem modis, Affinis decif. 16. n. 2. & ibi Ursil. n. 1. & 2. Franchis decif. 453. Marescot. lib. 2. variar. resol. cap. 136. Baldinus in §. contra autem creditor. n. 5. infit. quib. alien. lic. vel non, Tepat. in compendio var. tit. 418. Peregrin. de jure fisci, lib. 6. n. 55. Fabius de Anna conf. 37. n. 1. Menoch. de presumpt. lib. 3. presumpt. 121. Meiter de pugnib. lib. 1. tit. 10. ex n. 1. Gratian. dec. 66. ex n. 1. Rationem hujus discriminis reddit, quia cum primus creditor vendit rem jure creditoris ex facultate ei concessa tempore contracti pugnori, iuxta textum in §. contra autem, infit. quib. alien. licet, vel non, l. si convenerit, 4. ff. de pugn. ab. transfert in emptorem dominum rei hypothecatae, non effectum, nec obligatum alteri, quia tempore, quo primus accepit cum hypotheca licentiam, & jus alienandi rem hypothecatam, nulli alteri obligatio erat supposita, & ideo vendendo resolvit omne jus secundi creditoris, ac si ea res numquam illi obligata fuisset, cum facultas vendendi praecesserit praedictam secundi creditoris obligationem, & resolute jure datoris, scilicet debitoris, resolvitur jus acceptoris, scilicet secundi creditoris, l. si ex duobus 6. §. sed & Marcellus, ff. de diem addit. l. lex veligiali 31. ff. de pugn. At vero cum debitor vendit, transfert rem obligatum omnibus suis creditoribus, quibus non potest prejudicare, neque efficer, quin transeat res cum sua causa, leg. alienatio 67. ff. de contrah. empl. l. ad eum 35. §. Lucius, ff. de donation. l. traditio 20. l. quoties, ff. de acquir. rer. domin. cap. ex litteris 5. in fin. de pugnib. & ibi glossa ultim. leg. 53. tit. 6. par. 1. Et predictum discrimen, & diversos ex eo ortos effectus declarant optimus Cynus, Alterius. Bald. Ang. & Salic. in d. l. 1. num. 1.

num. 1. Fulgos. num. 3. C. si antiquior. creditor. Morotius de jure offerendi, num. 16. qui etiam limitat conclusio nem novem modis ultra superius allegatos.

2 Quid autem sit vendere rem jure creditoris? Baldus tractat. de pugn. cap. 18. Mudeus in eodem tractatu, titulus de pugn. & hypothecarum, num. 32. & Ursillus ubi supra, conveniunt non aliud esse vendere rem jure creditoris, quād vendere pugnus juxta legem pugnori datam, & conventionem factam eo tempore, quo pugnus contrahitur, ut in d. §. contra autem, infit. quibus alien. licet, vel non, & in l. si convenerit 4. ff. de pugn. at. & in l. si fundus 16. §. ult. ff. de pugn. aut si conventione circa venditionem facta non sit, juxta illam quā tacitè inest ex l. 3. §. fiscimus, C. de jur. domin. impetrant. & quatenus creditor de ea venditione pugnoris teneatur, quidque præstare debeat, reè adnotavit Mudeus ubi supra, Hugo Donellus tractat. de pugn. capit. 10. in fin. & Doctores in d. l. 1. C. creditorem evit. pugn. non deb. Angel. Aretin. in dicit. §. contra autem, num. 9.

3 Hæc obtinet juxta notas regulas, cum pugnus venditur à creditore jure creditoris, vel à debito extrajudicialiter. At cum instantibus creditoribus res pugnori capta in causam judicati venditur à judece exequente, non est expeditum, quid de ista venditione judicandum sit. An censendum sit, vendi pugnus à creditoribus jure creditoris, an potius à debito: ut deinde videamus, quisnam sit illius venditionis effectus, & an emptor remaneat securus, ne possit ab eo auferri res empta à creditoribus posterioribus postea comparentibus per jus offerendi: an potius expeditus pericolo juris offerendi posteriorum creditorum, & amittendit hac via pugnus, quod emit.

4 Prima sententia ait, in hac specie censendum esse, vendi pugnus à debito, & juris censura idem propositus esse, quod si idemmet debitor venderet. Ita sentit Baldus in l. unica, numero 7. C. si servus extero, & in l. ord. 3. numero 5. C. de execut. rei judicat. & in l. 1. num. 4. & 5. C. creditor. evit. pugn. non debet. Salicetus in dicit. l. ord. 1. num. 4. in fin. Negufantius de pugn. 5 par. princ. membr. 3. 1. par. num. 7. Antonius Faber libr. 8. Codicis, titul. 10. diffinitione 1. & de errorib. pragmat. decade 1. errore 5. Surdus decif. 266. num. 13. Et probatur ex celebri adnotatione glossa in leg. id, quod nostrum 11. oppositione 5. ff. de regulis juris, dicentes, factum judicis senseri factum partis, seu debitoris: & ideo ex facto, & venditione facta à judece tenetur debitor, ac si ipse cam fecisset, leg. si ob causam 4. ubi notant omnes, Cod. de evit. bus, ego memini supra, titulo 1. dispens. 8. num. 8. quam doctrinam multis exornat iuxta morem, Tiraquellus de retractu lignagier, §. 1. gloss. 14. num. 13. & 14.

5 Secundo deinde, quoniam quidquid facit creditor circa pugnori venditionem, facit tamquam procurator debitorum, & juris censura idem est, quod si faceret procurator debitorum, seu debitor per suum procuratorem, l. creditor. pugn. vendid. & in leg. qui à creditore 18. C. de distract. pugn. & notant Doctores in d. leg. 1. Baldus conf. 25. in questione vertente n. 4. vol. 1. Fulgos. conf. 126. quidam nomine, n. 1. vers. in negorio, Negufant. de pugn. 5. part. membr. 3. 1. part. ex n. 4. qui limitat hanc conclusionem septem modis, Affinis decif. 16. n. 2. & ibi Ursil. n. 1. & 2. Franchis decif. 453. Marescot. lib. 2. variar. resol. cap. 136. Baldinus in §. contra autem creditor. n. 5. infit. quib. alien. lic. vel non, Tepat. in compendio var. tit. 418. Peregrin. de jure fisci, lib. 6. n. 55. Fabius de Anna conf. 37. n. 1. Menoch. de presumpt. lib. 3. presumpt. 121. Meiter de pugnib. lib. 1. tit. 10. ex n. 1. Gratian. dec. 66. ex n. 1. Rationem hujus discriminis reddit, quia cum primus creditor vendit rem jure creditoris ex facultate ei concessa tempore contracti pugnori, iuxta textum in §. contra autem, infit. quib. alien. licet, vel non, l. si convenerit, 4. ff. de pugn. ab. transfert in emptorem dominum rei hypothecatae, non effectum, nec obligatum alteri, quia tempore, quo primus accepit cum hypotheca licentiam, & jus alienandi rem hypothecatam, nulli alteri obligatio erat supposita, & ideo vendendo resolvit omne jus secundi creditoris, ac si ea res numquam illi obligata fuisset, cum facultas vendendi praecesserit praedictam secundi creditoris obligationem, & resolute jure datoris, scilicet debitoris, resolvitur jus acceptoris, scilicet secundi creditoris, l. si ex duobus 6. §. sed & Marcellus, ff. de diem addit. l. lex veligiali 31. ff. de pugn. At vero cum debitor vendit, transfert rem obligatum omnibus suis creditoribus, quibus non potest prejudicare, neque efficer, quin transeat res cum sua causa, leg. alienatio 67. ff. de contrah. empl. l. ad eum 35. §. Lucius, ff. de donation. l. traditio 20. l. quoties, ff. de acquir. rer. domin. cap. ex litteris 5. in fin. de pugnib. & ibi glossa ultim. leg. 53. tit. 6. par. 1. Et predictum discrimen, & diversos ex eo ortos effectus declarant optimus Cynus, Alterius. Bald. Ang. & Salic. in d. l. 1. num. 1.

6 Secunda sententia ait, juris censura cum venditur pugnus in causam judicati ad instantiam creditorum, censendum esse vendi pugnus à creditoribus jure creditoris. Ita sentit Joannes Vincentius de Anna allegatione 56. ex num. 3. Franchis decif. 69. num. 2. qui dicit sic servari in S. C. Riccius collectanea 67. Gratianus tom. 2. discept. forens. cap. 326. num. 6. Quæ sententia probatur primo eodem modo, quo prima, quoniam factum judicis senserit factum partis, dicta l. si ob causam 4. C. de evit. bus, in quo texu expressè agitur de venditione judiciale facta sub hasta, & in l. si pugnora 50. ff. codem tirolo, elegans textus in leg. creditor 42. ff. de pugnori. action. ibi. Cum in venditione, queritur facta est, suum creditor negotium gerat. Ergo cum judex vendit instantibus creditoribus, censendi sunt ipsi creditores vendere.

7 Secundò, quoniam creditores exercentes actionem suam, & eam deducendo in judicium, dum petunt vendi pugnora sibi obligata, quod possent ipsi propria autoritate sine judece facere, non faciunt conditionem suam deteriori, sed meliore, l. alias 29. ff. de novation. l. non solet 87. ff. de regulis juris. Ergo cum melius sit,

num. 1. Fulgos. num. 3. C. si antiquior. creditor. Morotius de jure offerendi, num. 16. qui etiam limitat conclusio nem novem modis ultra superius allegatos.

8 Tertia sententia media videtur complecti, & concordare duas priores extremas. Ait enim, venditionem reæ, & ritè factam à judece pugnori capti in causam judicati instantibus creditoribus, censeri factam à credito re quoad quedam, & à debito quoad alia, & in summa ab utroque. A creditore quidem jure creditoris, ad excludendos posteriores creditores à jure offerendi, & quod omnia ipsi creditoris utilia: quoniam eadem est autoritas judicis in distrahendo pugnore judiciali, quæ est creditoris in vendendo pugnore conventionali, & utriusque exequuta est potestas, leg. 1. Codice si in causam judic. pugn. capit. sit. Cū ad instantiam creditoris distrahitur per judicem, ut ex ejus pretio eidem creditori satisfiat, leg. à Divio Pio, §. in venditione, & §. si super rebus, versic. Quod si res, ff. de re judicat. meritò re, & effetu, & quoad omnia, quæ creditori prodest possunt, venditio, vel additio videtur facta jure creditoris, ita ut secundus creditor non debeat admitti ad offerendum ei, cui primus creditor, vel Judex executor ejus nomine eadem rem vendit, quasi creditor ipse vendidisset. A debito vero senserit facta quoad id, ne possit debitor factum legitimum Judicis contradicere, aut impugnare, tamquam si esset proprium factum: & etiam respectu evit. ut teneatur debitor, ac si ipse vendidisset, quia premium in ejus utilitatem versum est. Sed extra illas causas, si non sit utile creditori factum Judicis, non reputatur factum partis, ut probatur in l. à Divio Pio §. sed si emptor, ff. de re judic. ubi licet pars non possit invita altera à venditione recedere, tamen Judex potest recedere à venditione à se facta, quia verè, & propriè est factum ipsius Judicis. Item Judex debet vendere presenti pecunia, licet debitor ipse possit vendere credito. Ideo Bartolus in l. ele- ganter 24. in princ. n. 5. ff. de pugn. act. & Angelus cons. 203. ex primo laudo. n. 2. docent, non reputari omnino, & per omnia factum partis quod facit Judex. Ego notavi supra tit. 1. disp. 8. num. 8. Hanc tertiam sententiam, quæ mihi etiam magis placet, amplexus est Francisc. de Clap- riis, in centuria causarum, causa 100. q. 3. num. 3. & 4. Ex qua facilè satifis factum fundamentali aliarum. Ut omittam ideo hanc videri debere potiorem sententiam, quoniam opinio distinguens prævalere debet inter alias extremitate disperantes, quia que media est, magis videtur ad veritatem accedere, ut notat glossa in cap. scientes 3. verb. Ab initio, de censibus, & ibi Panormitan. num. 3. & 4. Jafon in l. filia, cuius 18. num. 5. vers. Expeditis glossis, C. famili. ericifun. Ludovicus Gomez in §. item si quis potius sentiret, num. 31. Infra de action. Nevizanus in sylva nupciali, lib. 5. n. 32. Hieronym. de Laurent. decisi. Avenionensis. 145. num. 22. Vivius dec. 190. n. 4. & 5. Cavalc. dec. 15. num. 2. & 3. & dec. 44. n. 37. 1. p. & de ususfruct. mulier relatio, c. 2. num. 2. Surd. dec. 126. numer. 12. & conf. 275. num. 13. lib. 2. & conf. 346. num. 9. lib. 3. Bellonus dec. 20. num. 5. Milanensis dec. 8. num. 237. lib. 1. Menoch. de presumpt. lib. 2. presumpt. 71. num. 47. & conf. 257. n. 82. lib. 3. Decianus respons. 28. n. 8. lib. 1. Thusc. litt. O conclus. 150. num. 17.